
До цієї групи відносяться дії будь-яких осіб чи організацій, що мають на меті нанесення шкоди добробуту з питань інформаційного забезпечення діяльності підприємства.

2) Група незлочинних впливів.

Сюди відносяться, перш за все, негативні внутрішні впливи, тобто упущення і помилки в діяльності інформаційно-аналітичної служби підприємства. Процес забезпечення інформаційної складової економічної безпеки підприємства включає в себе як виконання всієї сукупності функціональних обов'язків з інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності підприємства, так і специфічні операції, такі як оцінка можливих негативних впливів на економічну безпеку з інформаційної складової, аналіз ефективності прийнятих заходів щодо забезпечення інформаційної складової на підставі оцінки, запобігання та понесення збитків від негативних впливів на інформаційну безпеку.

Отже, питання загроз економічної безпеки є дуже важливим для діяльності підприємства, оскільки дає змогу попередити можливі небезпеки, тим самим забезпечити ефективне використання корпоративних ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Гапоненко В.Ф., Беспалько АЛ., Власков А.С. Економічна безпека підприємств. Підходи і принципи. - М.: Видавництво «Ось-89», 2007р.
2. Грунін О., Грунін С. Економічна безпека організації-СПб.: Пітер, 2002р
3. Економічна безпека господарських систем: Підручник. / А.В. Колосов, В.І.Кушлін, А.Н.Фолом'єв: Вид-во РАГС.

Данилко А., студентка
Науковий керівник: Сафарова А. Т., к.е.н.,
доцент кафедри обліку і аудиту
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна

**АДАПТАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЙОГО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ**

Економічна безпека підприємства в великій мірі залежить від зовнішнього середовища, яке впливає на його структуру та внутрішню діяльність. Важливим елементом економічної безпеки підприємства є його економічна стабільність, тобто здатність до виживання. Для стабільної та ефективної діяльності суб'єкт господарювання повинен постійно вдосконалюватися та розвиватися. Під вдосконаленням і розвитком розуміється постійна адаптація до мінливих умов зовнішнього середовища, адже несвоєчасна і неадекватна реакція системи управління на впливи зовнішнього середовища призводить до зниження надійності та порогу економічної безпеки підприємства. Тому актуальним є дослідження особливостей та принципів формування стратегії адаптації підприємства в контексті

забезпечення економічної безпеки підприємства, а розробка нових і адаптація існуючих механізмів і інструментів підвищення ефективності безпеки стає необхідною умовою виживання будь-якого підприємства.

Під економічною безпекою розуміють комплексну систему заходів суб'єкта господарювання, яка направлена на забезпечення його конкурентоспроможності в умовах дестабілізації діяльності під впливом внутрішніх та зовнішніх факторів. Вона характеризує стан захищеності діяльності підприємства, який досягається у результаті комплексу складових елементів суб'єкту господарювання та є одним з найбільш пріоритетних функціональних напрямів безпеки.

Адаптація у контексті забезпечення економічної безпеки як активної діяльності передбачає процес цілеспрямованої зміни параметрів, структури і властивостей будь-якого об'єкта у відповідь на зміни, що відбуваються як у зовнішньому середовищі діяльності об'єкта, так і всередині нього [1]. Процес адаптації підприємства за структурою поділяється на два елементи: адаптивну реакцію підприємства та безпосередню адаптацію. Під першою складовою розуміють зміну стратегічних орієнтирів внаслідок змін умов економічного середовища, а друга передбачає проведення структурних змін внутрішніх підрозділів підприємства чи зміну їх параметрів, наприклад, освоєння технології або зміна ринків. Адаптивна реакція виникає у разі постійного моніторингу змін, що супроводжують його діяльність та факторів їх впливу [2].

Із ціллю підвищення надійності економічної безпеки підприємства доцільно проводити моніторинг стану і динаміки розвитку підприємства з метою протидії загрозам та прийняття заходів захисту. Моніторинг проводиться із метою:

- оцінки стану та динаміки розвитку виробництва підприємства;
- визначення деструктивних тенденцій і процесів розвитку підприємства;
- визначення причин та джерел ризиків, що погрожують сукупному потенціалу підприємства;
- прогнозування наслідків дії негативних факторів як на потенціал виробництва, так і на інші сфери діяльності [3].

Результати моніторингу є підґрунтям для формування політики економічної безпеки підприємства, метою якої є доведення підприємства до такого його стану, при якому досягається загальна ефективність його діяльності, своєчасне виявлення та запобігання загроз, а також узгодженість інтересів підприємства з інтересами зовнішнього середовища.

Адаптація підприємства як інструмент і спосіб забезпечення економічної безпеки представляє собою багатоступеневий процес, який включає такі етапи: моніторинг зовнішнього середовища, аналіз та оцінку інформації про стан навколишнього середовища, адаптивну реакцію підприємства, визначення форми реалізації адаптивної реакції, визначення змісту процесу адаптації, формування бюджету адаптації, оцінку та аналіз ефективності адаптації [1]. Процес адаптації можна розглядати також як певний механізм управління економічною безпекою підприємства, тобто його можна вважати управлінською технологією. Адаптація як управлінська технологія заснована на відповідних моделях реалізації цього механізму, серед яких:

1. Модель активного поведіння: суб'єкт господарювання готовий до адаптації, тобто розроблені принципи, моделі, що враховують характер та масштаб змін; в даному випадку характер адаптації системний (охоплює всі сфери).

2. Модель консервативного поведіння: суб'єкт господарювання пасивний, його поведінка багато в чому інерційна, відсутні активні кроки на ринку; проблеми, що виникають, вирішуються або традиційним способом, або очікується їх розв'язання на державному рівні; спостерігається низький темп адаптації, а моделі та принципи не розроблені; тут адаптація має, як правило, локальний характер.

3. Модель змішаного поведіння: адаптація виборча, тобто залежить від виду та інтенсивності впливу факторів зовнішнього середовища, темп адаптації нижчий, ніж при активній моделі; наявні загальні принципи адаптації та способи поведіння, але модель не розроблена [4].

Обрана модель буде визначати послідовний перебіг реалізації тих функцій управління економічною безпекою, які сформують процес адаптації.

Слід зазначити, що адаптація підприємства до зовнішніх умов вимагає своєчасності, гнучкості та економності, тобто повинна відповідати такому стану економіки, що має місце в певний проміжок часу. Згідно з цим кожному підприємству необхідно подбати про оперативне забезпечення об'єктивною та достовірною інформацією, відомостями з різних джерел, адже швидкість отримання даних прямо впливає на швидкість адаптивної реакції підприємства.

Отже, метою адаптивного процесу є не лише створення дієвого механізму, основним завданням якого має бути забезпечення швидкого реагування суб'єкта господарювання на дію зовнішніх загроз, а й приведення внутрішнього середовища у відповідність із зовнішніми факторами. Елементами такого механізму можуть стати такі чинники, як реструктуризація, модернізація, реінжиніринг, управління на основі внутрішніх та зовнішніх сигналів. Для забезпечення стійкості та економічної безпеки підприємства потрібно прогнозувати потенційні зміни та визначати майбутні вимоги до підприємства та його елементів.

Список використаних джерел:

1. Кудлаєнко С. В. Наукові засади формування економічного механізму адаптації до кризових умов / С. В. Кудлаєнко // Вісник ХНУ. – 2011. – №5, Т.2. – С. 32-36.

2. Степанова Ю. Л. Результативність адаптації підприємства в забезпеченні його економічної безпеки/ Ю. Л. Степанова// Економіка. Менеджмент. Підприємництво. – 2013. – № 25(1). – С.159-168. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/есмері_2013_25\(1\)__20](http://nbuv.gov.ua/UJRN/есмері_2013_25(1)__20).

3. Мельнік М. А. Адаптація підприємства як засіб забезпечення його економічної безпеки/ М. А. Мельнік // Вісник СХУ ім. В. Даля. – № 6 (230). – С.87-90. – Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/84593729.pdf>.

4. Донець Л. І. Економічна безпека підприємства [Текст]: навчальний посібник / Л. І. Донець, Н. В. Ващенко. - К.: Центр учбової літератури, 2008. -240 с.